

NAGY KRISZTINA

Médiaélmény, médiavalóság, médiahasználat

A 6–10 éves korosztály médiaoktatásának lehetőségei – műhelymunka

Az írás a konferencián tartott műhelyfoglalkozáshoz kínál elméleti háttérrel. Bemutat egy lehetséges megközelítésmódot, amely a médiaoktatásból eddig kimaradt korosztályokat célzó médiapedagógia kiindulópontja lehet. Ez a szemléletmód jelenik meg a MOPED programcsomagban is, amely nemrég készült el a Televele Médiapedagógiai Egyesület keretében.

A mai gyerekeket egyre kevésbé lehet megérteni médiakörnyezetük ismerete nélkül. A gyerekek médiahasználati szokásai, médiaélményei befolyásolják viselkedésüket, társaikhoz való viszonyukat, közösségen belül elfoglalt helyüket, és sokat elárulnak a gyermek családon belüli helyzetéről, az őket körülvevő felnőtt figyelem mértékéről, intenzitásáról. A médiahasználati kutatások elsősorban az egyes korosztályok átlagos használati szokásairól, a használati trendekről nyújtanak képet, de ezek háttérként szolgálhatnak a konkrét gyermekcsoportban tapasztalható jelenségek értékeléséhez, megértéséhez.

Médiahasználat nagy vonalakban

A magyar gyerekek médiahasználatáról szóló legfrissebb kutatások szerint a 12 év alattiak az európai átlaghoz képest több időt töltenek a televízió előtt. A Nielsen műszeres mérése alapján ez a korosztály átlagosan napi 3 óra 39 percet tévéznek.¹ Külföldi kutatások alapján a német gyerekek² fele ennyit, az angol gyerekek³ átlagosan napi két órát ülnek a tévé előtt.

Az elmúlt tíz évben sok új, kifejezetten gyerekeknek szóló csatorna jelent meg a piacon. Ma a magyar kínálatban elérhető tíz fölötti tematikus gyermekcsatorna közül a három legnépszerűbb a Disney Channel, a Minimax és a Cartoon Network. Az óvodások a Cartoon Network és a Minimax, a 8–12 évesek pedig inkább a Disney Channel műsorait választják. Emellett érdekes módon az RTL Klub és TV2 nézettsége is magas a korcsoport körében.⁴

Ennek a korosztálynak még a televízió a fő médiuma, de már jelen vannak az interneten is. Sőt a kutatások szerint az a trend, hogy egyre kisebb korban kezdenek el

---

¹ *A tematikus gyermekcsatornák reklámkínálata*, Bp., NMHH, 2012 = http://nmhh.hu/dokumentum/155046/Reklamkinalat_a_tematikus_gyermekcsatornakon_tanulmany.pdf [2013. 03. 02.]

² *Grunddaten Kinder und Medien*, Internationales Zentralinstitut für das Jugend und Bildungsfernsehen (IZI), 2012 = http://www.br-online.de/jugend/izi/deutsch/Grunddaten_Kinder_u_Medien_2012_de.pdf [2013. 03. 02.]

³ *Children and Parents. Media use and Attitudes Report* [Research Document], Ofcom, 2012 = <http://stakeholders.ofcom.org.uk/binaries/research/media-literacy/oct2012/main.pdf> [2013. 03. 02.]

⁴ *A tematikus gyermekcsatornák reklámkínálata*, i. m.

ismerkedni az internettel. Az Eu kids online kutatás⁵ során a megkérdezett 9-10 évesek saját bevallásuk szerint átlagban 7 éves korukban kezdték el használni önállóan a világhálót, míg a 15-16 évesek nem sokkal a tízedik születésnapjuk után. Az elemzők szerint az elkövetkezendő években ez az életkor még valamelyest csökkenni fog, és valahol 5-6 éves kor táján stabilizálódik majd. Viszonylag korán kezdik el használni a magyar gyerekek a közösségi médiát is. A kutatás szerint a 9-10 évesek 38%-a, a 11-12 évesek 61 %-a rendelkezik saját profillal valamilyen közösségi oldalon, ami más európai értékekkel összehasonlítva az uniós átlagnál nagyobb aktivitást jelent.

A család médiafogyasztása, a szülői tudatosság és részvétel döntő tényező a gyerekek médiahasználatának alakulásában. Ezen a területen általános jellemzőként tapasztalható, hogy míg a kisebbeknél szorosabb a szülői kontroll, a nagyobbaknál egyre csökkennek a korlátok és szülői szerepvállalás, illetve csökken a közös médiahasználat mennyisége is. Pedig a megváltozott médiakörnyezet és a virtuális terek használata terjedése újfajta szülői szerepvállalást kíván. A skála széles (lenne), helyet kap benne a médiatartalmak megfelelő szűrése mellett a közös tévézés, internetezés, a látottak megbeszélése, illetve ezeken keresztül a tudatos és értő médiahasználat alakítása. Természetesen ebben a folyamatban az iskolának is komoly szerepe lehet és van. A médiapedagógia közös feladat, amelynek egyik legfontosabb eleme, hogy élő párbeszéd alakulhasson ki a médiahasználatról, a médiatartalmakról az iskola, a szülő és a gyermek között.

Médiapedagógia

A médianevelés célja a médiához való értő viszony kialakítása, olyan képességek fejlesztése, olyan ismeretszerzés segítése, amely lehetővé teszi a kreatív, tudatos és biztonságos(abb) médiahasználatot. A médiapedagógiának már helye van az óvodában is, ahol a foglalkozásokon a médiaélmények játékos feldolgozása zajlik rajzolás, bábozás, szerepjáték formájában. A gyakorlatok során formát, alakot kap az élményhez kapcsolódó érzés, gondolat, és így válhat a médiaélmény reflektált médiatapasztalattá. A foglalkozások ahhoz nyújtanak biztonságos keretet, hogy a médiából származó képek, történetek, töredékek, akár a kellemes és jó, akár a szorongató, nehéz élmények felszínre kerülhessenek, és ezáltal feldolgozhatóvá váljanak. Mindeközben a gyerekek megtapasztalják, hogy a médiaélményekről való beszélgetés a mindennapok része lehet, és ez az élmény a későbbiekben alapul szolgál a reflektív médiahasználat további fejlesztéséhez is.

A médiapedagógia egy folyamatos párbeszéd a gyermekkel a média által közvetített világ befogadása, értelmezése, feldolgozása érdekében. Éppen ezért fontos, hogy az iskolai médiaoktatás kiindulópontjaként is a saját médiaélmények szolgáljanak. A „tananyag” sajátossága, hogy a média révén szerzett tapasztalatokra, tudá-

---

⁵ EU Kids Online II. Nemzetközi kutatás a gyerekek internet használati szokásairól a kockázatokról és a veszélyekről = <http://ithaka.hu/eu-kids-online/> [2013. 03. 02.]

sokra, élményekre építve, alkotó formában kerül sor az ismeretszerzésre. Ahogy az óvodában, úgy az alsó tagozatos médiaóráknak is fontos eleme a szerepjáték, a bábozás, az élmények játékba fordítása és megbeszélése. Emellett ekkor már elkezdődhet a média kifejező eszközeivel való ismerkedés is, amely elsősorban különböző médiatartalmakban megjelenő képek és hangok felismerésén, tudatosításán, érzelmekre gyakorolt hatásának azonosításán keresztül zajlik.

Lényeges szerepe van a megismerő folyamatban a saját médiatartalom (például fotómontázs, rövid kisfilm, hang/zörejjáték) megtervezésének és előállításának, amely során a gyerekek egy alkotófolyamaton keresztül ismerkednek a filmes nyelvvel. Másrészt az egyes munkafázisok megtapasztalásán keresztül az a felismerés is elmélyül, hogy a médiatartalmakat emberek állítják elő. A média egy konstruált világ. Ennek megértése egy folyamat, és nagyon fontos alapot ad a későbbiekben a különböző médiumfajok sajátosságainak, például valóságstátuszának felismeréséhez.

A média kifejezőeszközei mellett helye lehet már az egyes médiumok, illetve médiumfajok alapvető jellemzőivel való ismerkedésnek is, amely hozzájárul a médiatartalmak közötti tudatosabb választáshoz. Ahogy a saját és a szűkebb környezet, a család, illetve a barátok médiahasználati szokásainak feltérképezése, megbeszélése is a tudatosabb médiahasználatot fejleszti.

A gyerekeket a mai médiakörnyezet óriási mennyiségű képi információval látja el. Sok helyen lehet olvasni arról az aggodalomról, hogy a médiahasználat csökkenti a gyerekek belső képalkotási képességét, emiatt szegényesebb a fantáziaviláguk is. A készen kapott képek miatt nincsenek ösztönözve a belső képalkotásra. Ebből kiindulva kap kiemelt szerepet a médiapedagógia eszköztárában a belső képalkotás fejlesztése. A kedvenc médiaélmények kellő érzelmi alapot kínálnak az olyan gyakorlatoknak is, amelyeknek elsődleges célja a belső képalkotás, a saját fantáziavilág erősítése.

A médiaórákon a tananyag erősen épít a gyerekek meglévő ismereteire, a gyakorlatok az ismeretek rendszerezését és életkorhoz igazodó elmélyítését szolgálják. A digitális médiakörnyezetben az új technológiák használatához újfajta kompetenciákra van szükség. A tárgyi tudás középpontba állítása helyett a megismerő folyamatához, az információ értelmezéséhez, elhelyezéséhez kapcsolódó készségek és képességek fejlesztésén van a hangsúly. Az információhoz való hozzáférés útja, a szükséges és hiteles, illetve a felesleges információk közötti válogatás, az információk közötti összefüggések megragadása mind mind fejlesztendő területek. Alsó tagozatban a médiaoktatás természetesen még nem ilyen nagy ívű feladatokra vállalkozik, de a későbbi fejlesztés megalapozása már elkezdhető. Ennek eszköze például az elemző, kritikai gondolkodásmód, vagy az önreflexiós készség fejlesztése.

A médiaoktatás tananyaga és a bemutatott munkamódszer sajátos szemléletmódot és szerepfelfogást igényel a pedagógusok részéről. A saját médiaélmény alapú tematika csak akkor működik jól, ha a tanár kíváncsisággal, értő figyelemmel fordul a gyerekek médiaélményei felé. Ehhez persze az is kell, hogy nagyjából ismerje azokat a műsorokat, filmeket, rajzfilmeket, amelyeket a gyerekek aktuálisan néznek, szeretnek. A tanárnak óriási szerepe van az elfogadó, biztonságos légkör megterem-

tésében, amelyben a gyerekek nyíltan beszélhetnek érzéseikről, gondolataikról. Ezeken az órákon a hagyományos ismeretátadó szerep helyett sokkal inkább facilitáló szerepe van a tanárnak. Ajánlott a csoportmunka és a kooperatív tanulási technikák alkalmazása, ahol a tanár a csoportok közös munkáját segítő, támogató szerepet tölt be.

Médiaoktatás az iskolában

A hazai oktatási rendszer sokáig nem reagált a médiakörnyezet és a médiahasználati szokások változására. Ugyan az általános iskola felső tagozatában már jó pár éve, a kilencvenes években megjelent a média tantárgy, az alsó tagozatban nem szerepelt ilyen tartalom. Ennek megfelelően a tanító/tanárképzésben sem volt hangsúlyos a kisebbek médianevelése, ahogy tankönyvek, oktatási segédanyagok sem készültek. Az új *Nemzeti alaptanterv* célkitűzéseiben változtatni kívánt ezen a helyzeten. Egyrészt a fejlesztési területek, nevelési célok között megjelenik a médiatudatosságra nevelés: a NAT ennek keretében célként definiálja, „hogyan a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét”. Másrészt a mozgókép és médiaismeret tantárgy bekerült az általános iskola alsó tagozatos tantárgyai közé. A célok konkrét megvalósításában már nem könnyelhető el ilyen siker, ugyanis a kerettantervek rendszerében az általános iskolában sajnos nem kapott önálló óraszámot a média. A korábbi felsős önálló órakeret is megszűnt, és mind alsóban, mind felsőben a vizuális nevelés tantárgy részeként helyezték el a média tematikát. Ami azt jelenti, hogy nagyon kevés óraszámban és a rajzórák részeként találkoznak majd vele a gyerekek.

Az új helyzet új feladatokat is jelent, elsősorban a tanító/tanárképzés, illetve a tantárgy tanításához szükséges tankönyvek, audiovizuális és egyéb oktatási segédanyagok fejlesztésére, kialakítására lesz szükség.

A MOPED programcsomag⁶

A médiapedagógia bemutatott szemléletmódja és működése nagyrészt külföldi, elsősorban német és angol médiapedagógiai műhelyek gyakorlatára épül. A Televele Médiapedagógiai Egyesület létrehozásakor az alapítók célja pont az volt, hogy a külföldön már működő gyakorlat magyarországi meghonosításának teremtsen szervezeti alapot. Az egyesület keretén belül az elmúlt években számos óvodai és iskolai médiapedagógiai projekt valósult meg, amely megfelelő alapot teremtett a felgyűlt tapasztalatok összegzésére, és egy önálló tananyagcsomag elkészítésére. Ez a MOPED, amely szabadon hozzáférhető formában kínál médiapedagógiai foglalkozásokat óvodás kortól kiskamaszkorig. A csomagot első lépésnek szántuk, elsősorban olyan lelkes tanároknak, akik valamilyen formában szeretnének saját csoportjaikban, osztályaikban a médiával foglalkozni. A programfejlesztés közel két évig tartott, a team munkában pszichológusok, médiapedagógusok, szociológusok,

---

⁶ A MOPED szabadon hozzáférhető a www.televele.hu/moped honlapon.

jogász, animátorok vettek részt. A programterveket tesztfoglalkozásokon próbáltuk ki, és a tapasztalatok alapján véglegesítettük. A végeredmény három korcsoportnak szóló (nagyóvodás, 9-10 évesek, 11-12 évesek) 6-6 foglalkozásból álló programcsomag, részletes foglalkozás leírásokkal, módszertani segédlettel, és a foglalkozások megtartásához szükséges audiovizuális és egyéb mellékletekkel.

A program tematikai felépítése

A programcsomag részben kapcsolódik a NAT-ban megjelenő mozgókép és médiaismeret tárgyhoz, de témájában tágabb, a médiaértés fejlesztés mellett a demokratikus értékekre nevelést is célozza. Hangsúlyosan jelenik meg benne média társadalmi funkciója, a demokratikus nyilvánosságban betöltött szerepe. A program segítséget kínál a most bevezetésre került kerettantervi követelmények megvalósításához.

A program tematikai váza spirálisan építkezik, ami azt jelenti, hogy az egyes témakörök, fejlesztési célok korcsoportonként újra és újra előkerülnek, de természetesen az arányok eltérőek, illetve a feldolgozás mélysége igazodik az adott korcsoport mentális és érzelmi fejlettségéhez.

A tananyag csomag kiemelt témakörei/fejlesztési területei:

- reflektív médiahasználat fejlesztése
- médiaszöveg-értés fejlesztése, ismerkedés a médiaszövegek kifejező eszközeivel,
- a média társadalmi funkciói, tájékoztatói funkciója, média működése
  - hír, információ szerepe, jelentősége az életünkben
  - reklám
- Internetes kommunikáció, közösségi média

Minden egyes foglalkozás hangsúlyosan kapcsolódik egy-egy tematikai elemhez, de sok esetben egy-egy foglalkozás, vagy tevékenység több tematikai egységhez is tartozik.

A MOPED szemléletmódja és módszertani megközelítése

Az írás elején bemutatott médiapedagógiai szemléletmód meghatározó volt a MOPED program kialakítása során. A foglalkozásokon saját médiaélményekre alapozva játékos gyakorlatokon keresztül kerül sor a meglévő ismeretek rendszerezésére, az ismeretek elmélyítésére. A program erőteljesen épít élmény- és drámapedagógiai elemekre. Az iskolai foglalkozásokon a feladatok jellemzően csoportmunkában zajlanak, ezen belül számos gyakorlat a kooperatív tanulás módszerére épül.

A program óvodai, iskolai megvalósítását módszertani pedagógiai melléklet alapozza meg, amelyben a tanár felkészülését segítő átfogó elméleti háttér mellett gyakorlati tanácsok, praktikus megoldási javaslatok is szerepelnek.

Ezekből válogatva két fontos elemet mutatunk be. Már volt szó arról, hogy a saját médiaélményekre épülő tanulás miatt ezek a foglalkozások némileg eltérnek a megszokott iskolai órától. Kérdés, hogy hogyan tud beilleszkedni a programsorozat a hagyományos iskolai működésbe. A sikeres megvalósítás egyik feltétele a fog-

lalkozások keretének megteremtése, amely kiemeli a médiafoglalkozásokat az iskolai közegből. A kerettartás három fontos szempontja: a foglalkozások tér és időszervezése, a foglalkozások hasonló struktúrája, és ezzel összefüggésben az ismétlődő, állandó elemek.

A foglalkozások 90 percesek, amely különösen a kisebbeknél tűnhet nagyon hosszúnak. Ezt a hosszúságot többek között az élményfeldolgozás folyamata, a gyakorlatokba csomagolt ismeretszerzés időigényessége indokolja. A foglalkozások viszonylag rövid gyakorlatokból épülnek fel, amely struktúra lehetőséget teremt a fáradtság, feszültség oldására, és a nagyobb koncentrációt igénylő feladatok elvégzésére egyaránt. A játékos gyakorlatok, a foglalkozásokba illesztett mozgásos feladatok miatt a tapasztalatok szerint még a legkisebbek is képesek végig aktívan követni a foglalkozásokat. Javasolt az egyes foglalkozásokat mindig azonos napon megtartani, egyfajta rendszerességet, ezzel biztonságot teremtve. Az egyes tevékenységekhez javasolt teremelrendezés tartozik, amely ugyancsak eltérhet a megszokottól.

Minden foglalkozás három nagy egységből épül fel: ráhangolódo szakasz, tartalommal foglalkozó rész és végül a levezetés. Erre a struktúrára hamar rátanulnak a gyerekek, amely egyfajta gördülékenységet, egyben kiszámíthatóságot is biztosít.

Minden korcsoportnál valamilyen állandó bevezetővel, ráhangoló történéssel indulnak a foglalkozások. Az óvodában ez egy mozgásos játék (alagúton való átbújás) és egy rövid bábjáték, mindig az aktuális témakörhöz kapcsolódó tartalommal. Az alsósok minden foglalkozást egy kislányról, Ferikéről szóló meghallgatott mesével kezdenek, ahol mindig a témához kapcsolódó események köré szerveződik a történet. A felsősöknél pedig egy másik galaxisból érkező videóüzenet vezet be a foglalkozásokat, amelyekben a földönkívüliek a témakörhöz kapcsolódó kérdéseiket, eddigi ismereteiket fogalmazzák meg. Állandó elemnek számít az iskolásoknál ezen túl például a csoportalakítás, az értékelés rendje, illetve a levezető, integráló beszélgető körök a foglalkozások végén.

Ezek az állandó elemek megadják a foglalkozások ritmusát, kiszámíthatóságot biztosítanak, és jól követhetővé teszik a gyerekek számára a történéseket.

A másik fontos kiemelendő módszertani elem a tanár hagyományostól eltérő szerepfelfogása, attitűdje, amiről ugyancsak volt már szó. A sikeres közös munkához egy elfogadó, biztonságos, együttműködésre épülő csoportlétkör szükséges. Ennek megteremtésében kiemelt szerepe van a tanár mintaadó viselkedésének. Fontos az elfogadás és tolerancia, a másik iránti kíváncsiság. Ez nem mindig könnyű, hiszen ha a gyerekek média kedvencei, kedvenc műsorai, sorozatai kerülnek szóba, a felnőttek sokszor erős kritikai éllel reagálnak ezekre a műsorokra. Ezeknek az óráknak azonban nem az „esztétikai nevelés” az elsődleges célja, sokkal inkább egy párbeszéd kialakítása a gyerekek médiaélményeiről. Természetesen a beszélgetésekben megjelenhetnek a gyerekekétől eltérő szempontok, de ennek formája nem szabad, hogy gátolja a kommunikációt.

A tanárnak nem a hagyományos ismeret-átadó, „mindentudó” szerepben kell fellépnie (ez nem is lenne mindig megvalósítható, hiszen a médiatartalmakkal a diákok sokkal jobban tisztában vannak, mint a tanár – ez természetes is, hiszen itt

az ő médiafogyasztásukról van szó.) A tanár inkább háttérbe húzódó segítő (facilitátor), indirekt módon irányítja az órán zajló eseményeket, hiszen a legtöbb feladat a kooperatív csoportokban zajlik, kevés a frontális munka.

Gyakorlat

A konferencián zajló műhelyfoglalkozáson a Program alsós csomagjából a hír és információ témakört feldolgozó foglalkozásból választottunk ki két gyakorlatot.

A foglalkozás definiált célkitűzése: „Az információ a hír mindennapokban betöltött szerepének bemutatása. Ismerkedés a hír tartalmi elemeivel, a különböző médiumok hírfelületeinek jellemzőivel. A hírműfajhoz köthető szereplők/ szerepek (pl. újságíró, fotóriporter) megismerése. Tapasztalatszerzés a hírgyártás folyamatáról: az információ összegyűjtése, értelmezése, feldolgozása. Kritikai gondolkodás fejlesztése.”

Vombatok Budapesten – hírek a különböző médiumokban

A konkrét gyakorlat a foglalkozás közepe táján kerül elő, ezért érdemes röviden bemutatni mi történik előtte: A gyerekek először meghallgatják Ferike aznapi meséjét arról, hogy milyen lenne a világ, ha eltűnnének belőle a hírek. A mesét követő rövid beszélgetés és mozgásos gyakorlat után a hír tartalmi elemeivel ismerkednek. Ezt követően jön az a gyakorlat, amely egy konkrét hír, különböző médiumokban való megjelenéséről szól, a hírek különböző megjelenési formáit tudatosítja. A hír: vombatok érkeztek a budapesti állatkertbe.

A gyerekek 4-5 fős csoportokban dolgoznak. Mielőtt közösen megvizsgáljuk az egyes híradásokat a gyerekek megfigyelési szempontokat kapnak. Minden csoportban figyel valaki, hogy melyik médiumban jelent meg írott szöveg, valaki más azt nézi, melyik híradásban volt mozgókép és így tovább. Miután az összes hírt megnéztük, a csoportok egy táblázatban rögzítik tapasztalataikat. Ezt követi egy irányított beszélgetés a táblázat alapján a hírforrásokról, a különböző médiumokban megjelenő híradások sajátosságairól.

A hírek között egy Index első oldal is szerepel, amely arról számol be, hogy „új helyre kellett költöztetni a struccokat, mert allergiás rohamot kaptak a vombatoktól, ami miatt rengeteg papír zsebkendőt használtak.” A gyakorlat során a tanár rákérdez arra, nem volt-e gyanús valamelyik hír? Ennek kapcsán pedig beszélgetés kezdeményezhető az álhírek, a hírhamisítás témájáról, arról, hogy érdemes több forrásból tájékozódni, és gyanús hír esetén ellenőrizni annak hitelességét.

A tanár számára alsó tagozatban a médiaórák külön nehézsége, hogy nagyon leegyszerűsítve, gyermeknyelvre lefordítva kell tudni beszélgetni bonyolult fogalmakról, összefüggésekről. Ennél a foglalkozásnál például előkerül a hírérték fogalma, de csak két elem, az aktualitás és a személyesség mentén javasolt erről beszélni. A gyerekek ebben az életkorban már megértik, és személyes példákön keresztül értelmezhető számukra, hogy egy hír attól hír, hogy újszerű, aktuális információ. Ugyancsak megértik azt is, hogy a közelünkben, vagy személyes ismerősökkel történt esemé-

nyeknek nagyobb a hírértéke. A hírérték és hírszerkesztés egyéb szempontjai számukra még nem értelmezhető információk lennének.

Hírgyártás – szerepjáték

Nehéz lenne elmagyarázni a hírgyártás folyamatát is, de ha eljátsszuk, könnyebben megérthető, hogyan lesz a sok információból hír. A játék során a gyerekek egy része párban újságírói szerepkörbe kerül. A többi gyerek egy eseményhez kapcsolódóan egy-egy információt és egyben egy szerepet kap. Az esemény: a partokhoz közel felborult egy olajszállító hajó, szivárog az olaj, természeti katasztrófa fenyeget. A szerepek között megszólal többek között a hajó kapitánya, a parti őrség vezetője, természetvédő aktivisták, a közlekedési miniszter.

Az újságírónak az a feladata, hogy egy bizonyos idő alatt összegyűjtsék a részinformációkat, és egy rövid hírt írjanak belőle. A hír szövegezése alatt a többiek saját magukról (a kapott szerepben) készítenek rajzot. A gyakorlat végén az újságíró csapatok felolvassák a híreket, amelyet irányított beszélgetés követ arról, hogy melyik volt a legteljesebb hír, és milyen forrásokat használtak ehhez az újságírók.

A foglalkozás végén marad még egy kis idő az összegző beszélgetésre, illetve arra, hogy a gyerekek értékeljék a foglalkozást.

Záró gondolat

A digitális világ kialakulása alapjaiban változtatta meg a gyerekek környezetét. A változás igen gyors, nehéz lépést tartani az új alkalmazásokkal, műszaki megoldásokkal, illetve az ehhez kapcsolódóan kialakuló új kommunikációs formákkal, nyelvi közegekkel. A virtuális terek benépesülése újfajta gondolkodásmódot, információfeldolgozást eredményez, amely használat alapon éles szakadékokat teremt különböző társadalmi csoportok között. Ugyan a digitális nemzedék eszközhasználati jártassága sokszor messze felülmúlja a korábbi nemzedékek készségeit, mégsem állítható, hogy ne lenne szerepe a felnőtteknek a gyerekek médiahasználatában. Ez a szerep azonban lényeges változáson ment keresztül az elmúlt évtizedekben. Míg korábban a kontrollra helyeződött a hangsúly, ma már – természetesen az ésszerű és életszerű kontroll fenntartása mellett – a párbeszéd és a kompetenciafejlesztés a meghatározó. A felnőttek szerepének változása egyszerűen megragadva a mit és hogyan kérdések mentén írható le. A médiapedagógia azokat a készségeket, kompetenciákat kívánja fejleszteni, amelyek megalapozzák a digitális médiakörnyezetben való boldogulást. Ennek eszközei, tehát a „hogyan” pedig újfajta tanulási módszerekben, és egy másfajta tanári attitűdben jelenik meg.

Ajánlott irodalom

David BUCKINGHAM, *Médiaoktatás*, Bp., Új Mandátum, 2005.

Rebecca MAIER, Claudia MIKAT, Ernst ZEITLER, *Medienerziehung in Kindergarten und Grundschule*, München, KoPäd, 1997.

Máire Messenger DAVIES, *Children, Media and Culture. Issues in Cultural and Media Studies*, New York, McGraw-Hill, 2010.

Don Tapscott, *Grown up digital. How the Net Generation is Changing Your World*, , New York, McGraw-Hill, 2009.

Mediale Brücken. Generationen im Dialog durch aktive Medienarbeit Kopaed, hg. Thomas KUPSER, Ida PÖTTINGER, München, KoPäd, 2011.